

Oczekiwania wobec nowego rządu

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Po raz pierwszy po 1989 roku jedna partia zyskała większość miejsc w Sejmie i Senacie, co umożliwiło jej samodzielne stworzenie rządu i – biorąc pod uwagę wygrane wcześniej wybory prezydenckie – przejęcie pełnej odpowiedzialności za politykę państwa. W związku z tym zapytaliśmy badanych o ich reakcje na tę sytuację i – przede wszystkim – o ich oczekiwania wobec nowego gabinetu¹.

OCZEKIWANIA WOBEC RZĄDU

Podobnie jak w latach ubiegłych, oczekiwania wobec rządu ankietowani formułowali samodzielnie, nie korzystając z gotowego zestawu odpowiedzi. Oczekiwania wobec gabinetu Beaty Szydło są w znacznej mierze podobne do tych, jakie kierowano pod adresem poprzednich rządów. Z reguły najczęściej postulatów wobec rządzących dotyczy kwestii społeczno-ekonomicznych, przede wszystkim zmniejszenia bezrobocia oraz wzrostu dochodów i poprawy warunków życia. Niezależnie od tego, oczekiwania związane są z aktualną w danym momencie sytuacją gospodarczą i polityczną. Na przykład, gdy w okresie rosnącej liczby osób pozostających bez pracy władzę obejmował rząd Leszka Millera, ograniczenie bezrobocia jako najważniejsze zadanie rządu wymieniało aż 63% badanych. Z kolei osiem lat temu, gdy swoje urządowanie rozpoczynał rząd Donalda Tuska, obok postulatów społeczno-ekonomicznych, stosunkowo częste były oczekiwania poprawy jakości życia politycznego, ograniczenia konfliktów politycznych oraz spokoju i stabilizacji.

Prawo i Sprawiedliwość podczas kampanii przed wyborami parlamentarnymi, a wcześniej także przed wyborami prezydenckimi, złożyło wiele konkretnych obietnic wyborczych. Nic zatem dziwnego, że aż co piąty badany formułując oczekiwania pod adresem rządu Beaty Szydło mówi generalnie o spełnieniu obietnic złożonych przez tę partię przed wyborami.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (306) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 5–11 listopada 2015 roku na liczącej 951 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Oczekiwania wobec rządu Beaty Szydło

Spełnienie przedwyborczych obietnic	19%
Ogólna poprawa sytuacji , poprawa w każdej dziedzinie, żeby było lepiej	5%
POSTULATY SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	
Więcej miejsc pracy , zmniejszenie bezrobocia	15%
Rozwój gospodarczy , poprawa sytuacji gospodarczej, mądra polityka gospodarcza, wsparcie dla przedsiębiorców, w tym:	10%
– wolność gospodarcza, nieingerowanie w sprawy gospodarcze	1%
– ochrona polskich przedsiębiorstw, opodatkowanie dużych przedsiębiorstw zagranicznych, zatrzymanie prywatyzacji, pomoc kopalniom	1%
Ograniczenie/ powstrzymanie emigracji zarobkowej , żeby Polacy nie musieli wyjeżdżać za granicę, żeby pracujący za granicą wrócili do kraju	3%
Likwidacja umów śmieciowych, poprawa warunków pracy	2%
Zmniejszenie podatków, zwiększenie kwoty wolnej od podatku, obniżka VAT, zmiany w podatkach	2%
Dbłość o finanse publiczne, niezadłużanie państwa	1%
Niskie ceny , niska inflacja	1%
Poprawa sytuacji w rolnictwie , lepszy zbytnie produkcji rolnej, poprawa sytuacji wsi	1%
Poprawa w budownictwie, więcej mieszkań	1%
Obniżenie wieku emerytalnego, powrót do poprzedniego wieku emerytalnego (ew. z uwzględnieniem stażu pracy)	7%
Inne postulaty dotyczące systemu emerytalnego , np. likwidacja przywilejów emerytalnych, oddanie pieniędzy z OFE, likwidacja ZUS	1%
POSTULATY DOTYCZĄCE MATERIALNYCH WARUNKÓW ŻYCIA	
Wyższe płace , podniesienie płacy minimalnej	10%
Lepsze życie , poprawa warunków życia, dobrobyt – ogólnie	9%
Podwyżki rent i emerytur , poprawa sytuacji emerytów	7%
Polityka prorodzinna : 500 zł na dziecko, „żeby na każde dziecko w rodzinie był zasiłek, tak jak jest to za granicą”, pomoc dla rodzin wielodzietnych, darmowe żłobki i przedszkola	5%
Lepsza polityka socjalna , pomoc społeczna, wyższe świadczenia socjalne, poprawa życia najbiedniejszych	4%
LEPSZE PERSPEKTYWY DLA MŁODYCH	
Praca/nauka dla młodych, lepszy start w dorosłe życie	7%
POSTULATY DOTYCZĄCE POPRAWY W RÓŻNYCH DZIEDZINACH ŻYCIA	
Poprawa w służbie zdrowia , lepszy dostęp do opieki zdrowotnej	7%
Poprawa w szkolnictwie , poprawa jakości kształcenia, zmiany w szkolnictwie, likwidacja gimnazjów, powrót do poprzedniego wieku rozpoczynania nauki (7 lat)	2%
Zmniejszenie biurokracji , poprawa działania urzędów państwowych	1%
Poprawa działania wymiaru sprawiedliwości	1%
Poprawa bezpieczeństwa publicznego , walka z przestępczością, zaostrzenie kar	1%
Ogólnie – zmiany w prawie , dobre prawo, uporządkowanie prawa	1%
Zmiana konstytucji, zmiana systemu politycznego	1%

cd.

		CBOS
Oczekiwania wobec rządu Beaty Szydło		
POSTULATY DOTYCZĄCE POLITYKI ZAGRANICZNEJ I BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA		
Dobra reprezentacja na arenie międzynarodowej, kreowanie pozytywnego wizerunku Polski, poprawa pozycji Polski; mądra polityka zagraniczna, unormowanie sytuacji międzynarodowej – ogólnie		2%
Dobra współpraca z sąsiadami, dobra współpraca w UE, „żeby się nie odwracali od Unii Europejskiej”		2%
Obrona polskich interesów w UE i na arenie międzynarodowej, zachowanie niezależności w UE		1%
Unikanie konfliktów na arenie międzynarodowej, niedrażnienie Rosji, obawy przed wojną; „boję się tylko, żeby nie rozrabiali w stosunku do Rosji”		1%
Bezpieczeństwo Polski, poprawa obronności, wzmocnienie armii		1%
Nieprzyjmowanie uchodźców		1%
POSTULATY DOTYCZĄCE ŻYCIA POLITYCZNEGO I SPOSOBU DZIAŁANIA RZĄDU		
Dobre rządy, kompetencja i sprawność działania rządu, podejmowanie trafnych decyzji, konstruktywne działania, skupienie się na rzeczywistych problemach		5%
Więcej moralności w polityce, uczciwość, transparentność, przedkładanie interesu państwa nad interes partyjny, kryterium kompetencji, a nie przynależności partyjnej przy obsadzaniu stanowisk w państwie		5%
Sprawiedliwość, równość społeczna		5%
Sluchanie obywateli, dialog ze społeczeństwem, troska o ludzi, brak arogancji		4%
Spokój, stabilizacja, brak radykalnych zmian, „nie chcę w kraju rewolucji”		4%
Zgoda, brak konfliktów, kłótni wśród rządzących, współpraca z opozycją, niedzielenie Polski na dobra i złą		3%
Prawo, przestrzeganie prawa, równość wobec prawa		2%
Żeby nie zniszczyli, nie zepsuli tego co dobre, by nie było gorzej		2%
Przestrzeganie wolności i swobód obywatelskich, tolerancja dla inaczej myślących, zachowanie demokracji; „żeby najmniej mieszały się w życie ludzi”		2%
Świeckie państwo, oddzielenie Kościoła od polityki, „nie mieszać polityki z religią”		1%
Brak rozliczenia, odwetu, nieszukanie winnych, „porzucić sprawę Smoleńska”		1%
Rozliczenie afer, ukaranie złodziei, likwidacja układów, rozliczenie poprzedników, wyjaśnienie afery podsłuchowej		1%
Naprawa państwa, naprawa wszystkich dziedzin życia, głębokie reformy		1%
Powrót do tradycyjnych wartości: odbudowa patriotyzmu i poczucia tożsamości narodowej, ochrona życia poczętego, zakaz handlu w niedzielę, odejście od finansowania <i>in vitro</i>		1%
Sceptycyzm co do możliwości poprawy, spełnienia obietnic, brak oczekiwań		4%
Niechęć do PiS i obawy przed rządami tej partii, spodziewane pogorszenie		2%
Trudno powiedzieć		3%

Wśród spraw społeczno-ekonomicznych na pierwszy plan wysuwa się kwestia utworzenia nowych miejsc pracy i ograniczenia bezrobocia. Łączy się ona z postulatem ograniczenia emigracji zarobkowej i skłonienia Polaków pracujących za granicą do powrotu do kraju. Oprócz zwiększenia liczby miejsc pracy pojawiły się także inne postulaty dotyczące pracy – likwidacji umów śmieciowych i, generalnie, polepszenia warunków zatrudnienia. W kontekście poprawy sytuacji na rynku pracy i emigracji zarobkowej szczególnie często zwracano uwagę na sytuację ludzi młodych i potrzebę stworzenia im lepszych perspektyw zawodowych i życiowych w kraju.

Duża część wypowiedzi odnosiła się do oczekiwanych zmian w systemie emerytalnym: przede wszystkim przywoływano obiecany podczas kampanii wyborczej powrót do poprzedniego wieku emerytalnego (60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn), ewentualnie proponowano powiązanie wieku emerytalnego ze stażem pracy. Wśród innych postulatów dotyczących systemu emerytalnego wspomniano m.in. o likwidacji przywilejów emerytalnych, likwidacji ZUS oraz oddaniu przejętych przez państwo pieniędzy z OFE.

Gros postulatów dotyczyło poprawy sytuacji gospodarczej w kraju, wspierania inwestycji i przedsiębiorców. Przy czym z jednej strony pojawiły się głosy, że PiS nie powinien ingerować w gospodarkę, zapewniając jedynie wolność gospodarczą, z drugiej zaś postulowano ochronę polskich przedsiębiorstw, wstrzymanie prywatyzacji, pomoc kopalniom i opodatkowanie dużych zagranicznych przedsiębiorstw. Ponadto postulowano zmniejszenie podatków, zapowiadane zwiększenie kwoty wolnej od podatku oraz obniżkę VAT. Inne głosy dotyczyły troski o finanse publiczne i niezadłużanie państwa, stabilności cen oraz poprawy sytuacji w rolnictwie i rozwoju budownictwa.

Duża grupa wypowiedzi odnosiła się do oczekiwanej poprawy materialnych warunków życia, wzrostu płac oraz podwyższenia rent i emerytur. Co ciekawe, postulaty dotyczące zwiększenia dochodów i podniesienia poziomu życia formułowane były obecnie znacząco rzadziej niż osiem lat temu, kiedy władzę w kraju obejmował pierwszy rząd Donalda Tuska. Obecnie częściej kładziono natomiast akcent na potrzebę wspierania przez państwo rodzin: w tym kontekście przywoływano przede wszystkim hasło 500 zł na dziecko, mówiono także o potrzebie pomocy rodzinom wielodzietnym oraz postulowano darmowe żłobki i przedszkola. Sporo głosów dotyczyło lepszej polityki społecznej, pomocy socjalnej i poprawy sytuacji najbiedniejszych.

Postulaty dotyczące funkcjonowania innych sfer życia społecznego odnosiły się głównie do służby zdrowia. Po wielokroć powtarzały się głosy wskazujące na konieczność

zwiększenie dostępu do świadczeń medycznych – łatwiejszego dostępu do specjalistów, zmniejszenia kolejek, sporadycznie postulowano likwidację NFZ. Ponadto wymieniano zmiany w systemie edukacji, poprawę jakości kształcenia, na ogół wyrażano poparcie dla zapowiadanej przez PiS likwidacji gimnazjów i powrotu do poprzedniego wieku rozpoczynania nauki szkolnej. Inne kwestie poruszano rzadziej, wśród nich znalazły się: zmniejszenie biurokracji i poprawa działania urzędów, polepszenie funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, wzrost bezpieczeństwa wewnętrznego. Niekiedy mówiono ogólnie o potrzebie zmian w prawie, sporadycznie także o zmianie systemu politycznego lub nawet zmianie konstytucji.

Znaczącą część wypowiedzi stanowiły postulaty dotyczące polityki zagranicznej Polski, w tym bezpieczeństwa kraju. Oczekiwania w kwestii polityki zagranicznej były bardzo różne, niekiedy przeciwstawne i odzwierciedlały nadzieje oraz obawy dotyczące spodziewanych działań PiS w tej dziedzinie. Poza postulatami prowadzenia mądrej polityki zagranicznej, dobrego reprezentowania Polski, poprawy pozycji i wizerunku naszego kraju, mówiono z jednej strony o konieczności obrony polskich interesów w UE i na arenie międzynarodowej, większej niezależności od UE, z drugiej zaś strony – o potrzebie dobrej współpracy w ramach UE i z sąsiadami Polski. Zauważalne były obawy przed konfrontacyjną postawą w polityce międzynarodowej i tym samym prowokowaniem konfliktów, wprost wyrażano obawę przed wybuchem wojny z Rosją. Pozostałe głosy dotyczyły nieprzyjmowania przez Polskę uchodźców oraz wzmocnienia bezpieczeństwa kraju.

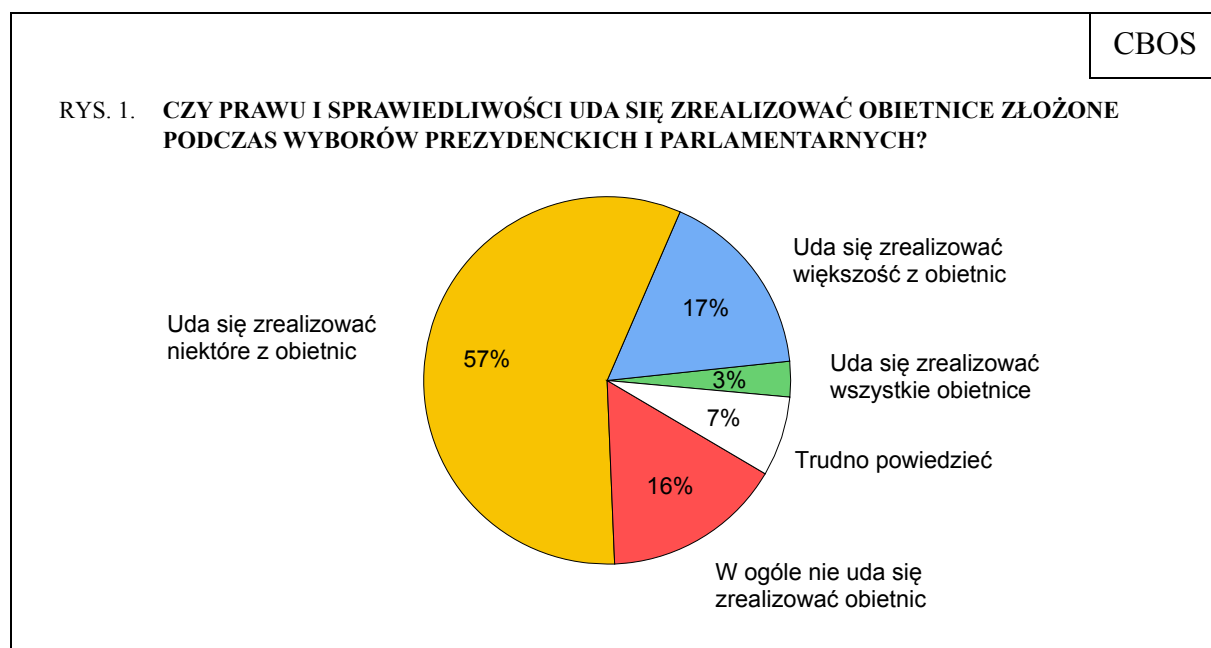
Duża część wypowiedzi odnosiła się do życia politycznego i sposobu działania rządu. W tej grupie najsilniej ujawniały się formułowane wprost lub tylko pośrednio obawy towarzyszące objęciu władzy przez rząd PiS. Wyrażano ogólnie nadzieje na dobre rządy, kompetencję i sprawność w działaniu, skupienie się na rzeczywistych problemach. Apelowano o więcej moralności w polityce: o uczciwość, transparentność, przedkładanie interesu państwa nad interes partyjny. Na ogół hasłowo postulowano realizację wartości zawartych w nazwie rządzącej partii: sprawiedliwości i prawa. Powtarzały się oczekiwania spokoju, stabilizacji, braku radykalnych zmian, przestrzegano, by nie zepsuć, nie zniszczyć tego co dobre. Dość często wyrażano nadzieję, że nowa władza – zgodnie z zapowiedziami – będzie słuchać ludzi i troszczyć się o ich sprawy, nie będzie arogancka. Postulowano zgodę, brak konfliktów, kłótni politycznych, dobrą współpracę zarówno w obozie władzy, jak i między rządzącymi a opozycją, apelowano także o niepodsycanie podziałów w społeczeństwie. Podyktowane obawami wydają się postulaty przestrzegania swobód obywatelskich, tolerancji dla inaczej myślących, zachowania demokracji, a także postulaty oddzielenia Kościoła

i religii od polityki, zachowania świeckiego charakteru państwa. Z drugiej strony wspomniano niekiedy o potrzebie powrotu do tradycyjnych wartości, w tym m.in. o lepszej ochronie życia poczętego, zakazie handlu w niedzielę, odejściu od finansowania zapłodnienia *in vitro*. Dwoistość oczekiwań wobec rządu PiS pokazuje także zróżnicowany stosunek do rozliczania działalności poprzedniej władzy: część osób postuluje rezygnację z rozliczeń, zaniechanie politycznego odwetu, nieszukanie winnych, powołując się także na deklaracje Jarosława Kaczyńskiego składane po wyborczym zwycięstwie PiS. Inni przeciwnie – oczekują osądzenia afer z czasów poprzednich rządów, likwidacji układów, ukarania winnych. Sporadycznie pojawiały się postulaty naprawy państwa, głębokich reform obejmujących wszystkie dziedziny życia (w tym także media).

Część osób deklarowała, że nie wierzy w możliwość realizacji obietnic wyborczych i „dobrą zmianę” – nie spodziewa się poprawy lub przewiduje pogorszenie sytuacji pod rządami PiS.

CZY PiS SPEŁNI WYBORCZE OBIETNICE?

W ocenie społecznej Prawu i Sprawiedliwości uda się zrealizować przynajmniej niektóre obietnice złożone przed wyborami, jednak tylko co piąty spodziewa się, że partia Jarosława Kaczyńskiego spełni większość z nich.

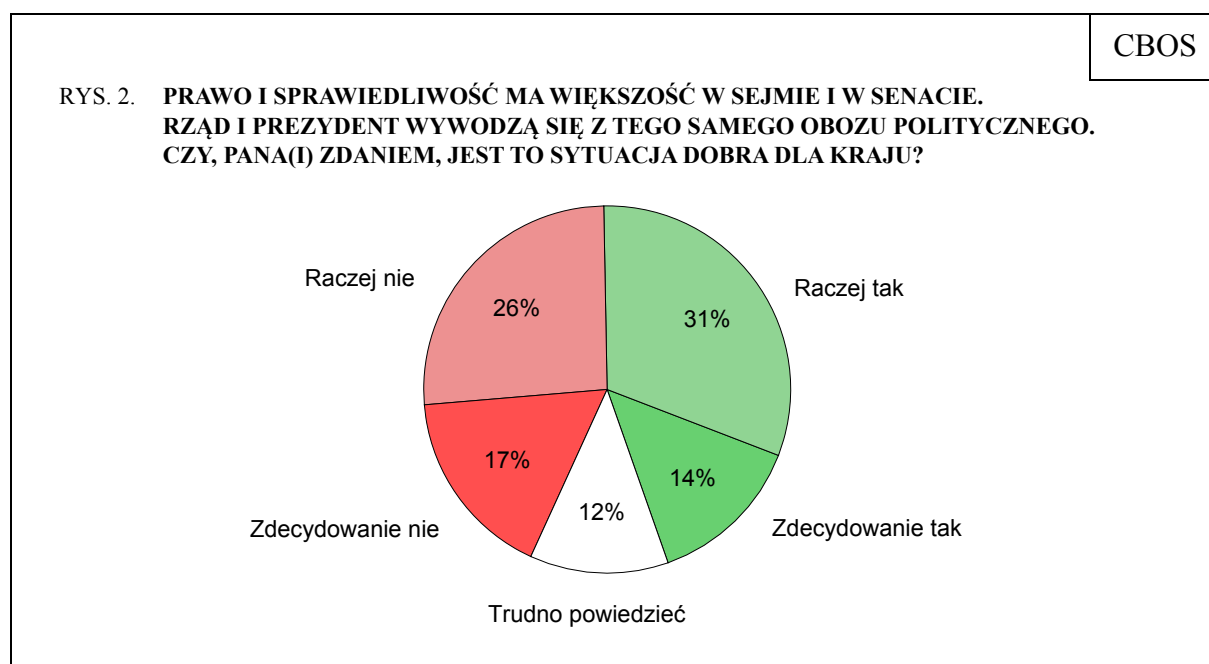
W realizację obietnic wyborczych przez PiS wierzą przede wszystkim wyborcy tej partii. Jednak także wśród nich tylko stosunkowo niewielu spodziewa się spełnienia wszystkich zapowiedzi. Zwolennicy PiS sądzą na ogół, że rządzącej partii uda się zrealizować większość (44%) lub przynajmniej niektóre z projektowanych rozwiązań (43%). W pozostałych uwzględnionych w analizach elektoratach przeważa przekonanie, że PiS spełni niektóre obietnice.

Tabela 1

Elektoraty z ostatnich wyborów do Sejmu	Czy Prawo i Sprawiedliwości uda się zrealizować obietnice złożone podczas wyborów prezydenckich i parlamentarnych?				
	Uda się zrealizować wszystkie obietnice	Uda się zrealizować większość obietnic	Uda się zrealizować niektóre z obietnic	W ogóle nie uda się zrealizować obietnic	Trudno powiedzieć
	w procentach				
PiS	8	44	43	1	4
PO	1	3	66	27	3
Kukiz'15	0	12	72	11	5
Nowoczesna Ryszarda Petru	0	6	83	11	0

STOSUNEK DO RZĄDÓW JEDNEJ PARTII

Podzielone i zależne w dużej mierze od orientacji politycznej i, szerzej, światopoglądowej są poglądy na temat objęcia pełni władzy przez jeden obóz polityczny. Zdaniem 45% badanych jest to sytuacja dobra dla kraju. Tylko nieznacznie mniej osób (43%) sądzi, że jest to dla Polski złe.

Zadowolone z obecnego układu politycznego są przede wszystkim osoby deklarujące prawicowe poglądy polityczne (65%), ankietowani co tydzień (53%) lub kilka razy w tygodniu (67%) uczestniczący w praktykach religijnych. Badani o orientacji lewicowej oraz nieuczestniczący w praktykach religijnych w większości oceniają obecną sytuację polityczną krytycznie (odpowiednio 62% i 60%).

Tabela 2

Elektoraty z ostatnich wyborów do Sejmu	Prawo i Sprawiedliwość ma większość w Sejmie i w Senacie. Rząd i prezydent wywodzą się z tego samego obozu politycznego. Czy, Pana(i) zdaniem, jest to sytuacja dobra dla kraju?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	80	11	9
Kukiz'15	46	50	4
Nowoczesna Ryszarda Petru	28	65	7
PO	19	71	10

W elektoratach partyjnych zadowoleni z obecnego układu politycznego są w zdecydowanej większości wyborcy PiS. Niezadowolenie dominuje w elektoratach PO i Nowoczesnej Ryszarda Petru. Wyborcy ruchu Kukiz'15 są podzieleni w opiniach – połowa spośród nich uważa, że objęcie pełni władzy przez jedną partię nie jest dobre dla kraju, jednak aż 46% uważa, że wręcz przeciwnie.

Osoby zadowolone z obecnego układu politycznego częściej wierzą w spełnienie obietnic wyborczych przez PiS. Także i wśród nich przeważa jednak przekonanie, że partii Jarosława Kaczyńskiego uda się zrealizować tylko niektóre z nich.

Tabela 3

Prawo i Sprawiedliwość ma większość w Sejmie i w Senacie. Rząd i prezydent wywodzą się z tego samego obozu politycznego. Czy, Pana(i) zdaniem, jest to sytuacja dobra dla kraju?	Czy Prawo i Sprawiedliwość uda się zrealizować obietnice złożone podczas wyborów prezydenckich i parlamentarnych?				
	Uda się zrealizować wszystkie obietnice	Uda się zrealizować większość obietnic	Uda się zrealizować niektóre z obietnic	W ogóle nie uda się zrealizować obietnic	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Tak	7	32	53	4	4
Nie	0	4	62	28	5
Trudno powiedzieć	3	9	53	14	21

Reakcje Polaków na objęcie władzy przez PiS są zróżnicowane. Niemal równie wielu jest zadowolonych co niezadowolonych z obecnego układu politycznego. Polacy oczekują, że rządowi Beaty Szydło uda się zrealizować przynajmniej niektóre ze złożonych w trakcie kampanii wyborczej obietnic, spośród których jedną z najważniejszych – w odczuciu społecznym – jest obniżenie wieku emerytalnego. Postulaty kierowane pod adresem rządu PiS są w dużej mierze podobne do tych, jakie formułowano wobec poprzednich rządów i dotyczą przede wszystkim poprawy sytuacji na rynku pracy, wzrostu gospodarczego, podniesienia poziomu życia, a także polepszenia funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej. Znaczna część postulatów odnosi się do poprawy jakości życia politycznego i sposobu rządzenia: zarówno w wymiarze sprawności działania, jak i wymiarze etycznym. Widoczna jest przy tym pewna dwoistość oczekiwań wobec PiS: z jednej strony podyktowane po części obawami przed rządami tej partii apele o zgodę, spokój, brak radykalnych zmian i rozliczeń, nieniszczenie tego co dobre oraz o tolerancję i oddzielenie religii od polityki, z drugiej – wyraźnie rzadsze – postulaty całościowej naprawy państwa, rozliczenia poprzedników oraz powrotu do tradycyjnych wartości. Podobnie w odniesieniu do polityki zagranicznej – oczekiwaniu dobrej współpracy na forum Unii Europejskiej, dobrych stosunków z sąsiadami, w tym z Rosją, towarzyszą postulaty obrony polskich interesów w UE i na arenie międzynarodowej.

Opracowała
Beata ROGUSKA

Tabela 1

		Czy Prawu i Sprawiedliwości uda się zrealizować obietnice złożone podczas wyborów prezydenckich i parlamentarnych?					Liczba osób
		Uda się zrealizować wszystkie obietnice	Uda się zrealizować większość z obietnic	Uda się zrealizować niektóre z obietnic	W ogóle nie uda się zrealizować obietnic	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		3	17	57	16	7	949
Płeć	Mężczyźni	3	16	59	16	6	449
	Kobiety	4	18	56	15	7	500
Wiek	18–24 lata	1	10	67	12	10	98
	25–34	1	18	57	16	7	181
	35–44	2	14	67	12	6	172
	45–54	3	21	53	21	3	140
	55–64	3	20	55	14	7	166
	65 lat i więcej	9	17	48	19	8	191
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	20	56	13	9	379
	Miasto do 19 999	8	15	60	14	4	144
	20 000 – 99 999	2	14	59	20	5	170
	100 000 – 499 999	3	15	55	19	7	162
	500 000 i więcej mieszk.	5	18	57	15	4	93
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	6	14	53	17	11	193
	Zasadnicze zawodowe	4	18	52	18	8	233
	Średnie	3	17	59	15	7	285
	Wyższe	1	19	63	14	3	238
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	1	16	61	18	4	119
	Średni personel, technicy		22	57	17	4	32
	Pracownicy adm.-biurowi	3	14	65	13	5	72
	Pracownicy usług		12	68	16	5	54
	Robotnicy wykwalifikowani	1	22	49	21	7	100
	Robotnicy niewykwalifik.	2	13	61	18	7	44
	Rolnicy		19	68	13		32
	Pracujący na własny rach.	7	10	61	12	10	43
	Bezrobotni	2	14	68	9	7	78
	Emeryci	7	18	48	18	9	229
	Renciści	9	15	52	24		51
	Uczniowie i studenci	2	15	58	10	15	44
Gospodynie domowe i inni	3	28	54	7	8	52	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	2	19	58	16	4	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa		12	61	23	3	80
	sekt. pryw. poza rolnict.	2	16	61	14	7	260
	prywatnym gosp. rolnym		19	63	16	3	32
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	5	16	57	13	9	131
	Od 650 do 999 zł	3	17	59	12	10	131
	Od 1000 do 1399 zł	3	24	56	13	4	152
	Od 1400 zł do 1999 zł	5	21	54	15	5	165
	2000 zł i więcej	3	9	69	17	2	151
Ocena własnych war. mater.	Złe	4	19	50	15	12	103
	Średnie	5	15	55	17	8	375
	Dobre	2	18	60	15	4	471
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	18	28	35	6	12	48
	Raz w tygodniu	4	24	55	12	6	414
	1–2 razy w miesiącu	1	17	66	12	3	136
	Kilka razy w roku	1	8	66	19	6	209
	W ogóle nie uczestniczy	1	7	52	28	11	134
Poglądy polityczne	Lewica	3	12	63	20	3	142
	Centrum	2	11	66	15	6	297
	Prawica	5	29	50	11	5	336
	Trudno powiedzieć	3	8	52	22	15	173

Tabela 2

		Prawo i Sprawiedliwość ma większość w Sejmie i w Senacie. Rząd i prezydent wywodzą się z tego samego obozu politycznego. Czy, Pana(i) zdaniem, jest to sytuacja dobra dla kraju?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		45	43	12	950
Płeć	Mężczyźni	48	44	8	450
	Kobiety	42	43	15	500
Wiek	18–24 lata	36	50	14	98
	25–34	48	42	10	181
	35–44	44	40	16	172
	45–54	46	43	11	141
	55–64	46	45	9	166
	65 lat i więcej	45	43	12	191
Miejsce zamieszkania	Wieś	50	34	16	379
	Miasto do 19 999	46	42	12	144
	20 000 – 99 999	40	53	7	171
	100 000 – 499 999	41	49	10	162
Wysztalczenie	500 000 i więcej mieszk.	35	60	5	93
	Podstawowe / gimnazjalne	45	36	19	193
	Zasadnicze zawodowe	47	41	12	233
	Średnie	43	47	9	286
Grupa społeczna i zawodowa	Wyższe	44	47	8	238
	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	39	53	9	119
	Średni personel, technicy	48	44	9	32
	Pracownicy adm.-biurowi	42	42	16	72
	Pracownicy usług	45	44	11	54
	Robotnicy wykwalifikowani	48	43	9	101
	Robotnicy niewykwalifik.	31	45	24	44
	Rolnicy	45	39	16	32
	Pracujący na własny rach.	48	39	12	43
	Bezrobotni	50	40	11	78
	Emeryci	47	42	12	229
	Renciści	50	43	7	51
	Pracuje w:	Uczniowie i studenci	32	62	6
Gospodynie domowe i inni		51	28	21	52
inst. państw., publicznej		49	41	11	128
spółce właścicieli prywatnych i państwa		36	52	12	81
sekt. prywat. poza rolnict.		42	47	12	260
Dochody na jedną osobę	prywatnym gosp. rolnym	50	39	11	32
	Do 649 zł	42	32	26	131
	Od 650 do 999 zł	56	33	11	131
	Od 1000 do 1399 zł	51	38	11	153
	Od 1400 zł do 1999 zł	50	43	7	165
Ocena własnych war. mater.	2000 zł i więcej	35	58	7	151
	Złe	41	38	22	103
	Średnie	46	40	14	375
Udział w prakt. religijnych	Dobre	45	47	8	472
	Kilka razy w tygodniu	67	22	11	48
	Raz w tygodniu	53	35	12	414
	1–2 razy w miesiącu	42	45	13	136
	Kilka razy w roku	36	54	10	210
Poglądy polityczne	W ogóle nie uczestniczy	27	60	13	134
	Lewica	32	62	6	144
	Centrum	36	54	11	297
	Prawica	65	28	7	336
	Trudno powiedzieć	32	41	27	173